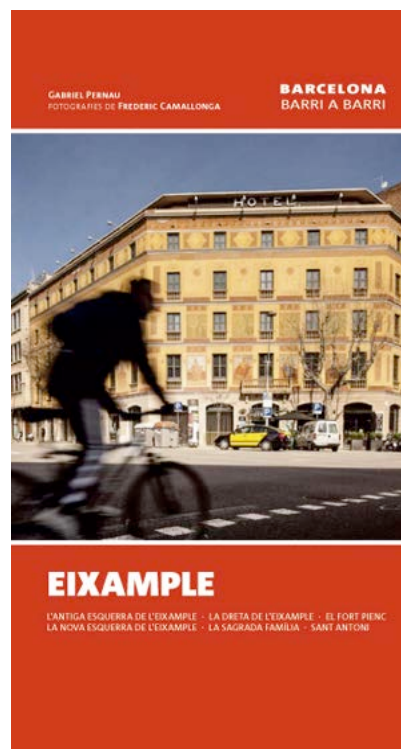

Eixample

**L'Antiga Esquerra de l'Eixample,
La Dreta de l'Eixample, El Fort Pienc,
La Nova Esquerra de l'Eixample,
La Sagrada Família, Sant Antoni**

De Gabriel Pernaú i Frederic Camallonga

**La possibilitat de millorar les condicions de vida de les
persones amb les exigències d'un pla d'urbanització**

“L’aprovació, el 1859, del pla d’Eixample dissenyat per Ildefons Cerdà va resultar polèmica perquè imposava, des de Madrid, un determinat model de ciutat. Però el cert és que la trama regular, formada per un miler d’illes de cases gairebé idèntiques i travessada per carrers d’una amplada inusual per permetre la circulació de tramvies, es revelaria, malgrat la perversió del model Cerdà original [...] idònia per a les necessitats de la ciutat moderna.”

“L’Eixample és alguna cosa més que les enlluernadores cases modernistes de Gaudí, Domènech i Montaner o Puig i Cadafalch. A més de la Dreta, el districte té els barris del Fort Pienc, de la Sagrada Família, de l’Antiga Esquerra, de la Nova Esquerra i de Sant Antoni, plens de monuments i edificis, potser menys coneguts que la Pedrera o la Casa Batlló, però que també val la pena descobrir: des de les grans estructures metàl·liques dels mercats municipals fins a escultures de Miró, claustres romànics o construccions contemporànies com els nous Encants.”

El novè llibre de la col·lecció *Barcelona Barri a barri*, que convida a fer turisme urbà i a conèixer els barris de Barcelona.

Els protagonistes

L’Antiga Esquerra de l’Eixample. El primer nucli important de l’Antiga Esquerra de l’Eixample va sorgir al voltant del Mercat del Ninot i de l’Hospital Clínic, on es van bastir blocs de pisos de lloguer. La lentitud amb què avançava la construcció dels blocs de pisos a l’Esquerra de l’Eixample contrasta amb la proliferació de nous projectes que sorgien a la dreta del carrer de Balmes. El ferrocarril de Sarrià, que baixava pel carrer de Balmes a cel obert, marcava, però, una línia divisòria definitiva en un Eixample que Cerdà havia somiat igualitari però en el qual es van marcar ràpidament clares diferències socials.

La Dreta de l’Eixample. El passeig de Gràcia és la columna vertebral de la Dreta de l’Eixample, el barri de Barcelona amb la major concentració d’obres mestres del modernisme català. La coincidència de l’esclat econòmic, social i creatiu que vivia el país a finals del segle XIX amb la disponibilitat del que Lluís Permanyer ha anomenat “**un solar enorme per construir**” van cristal·litzar en grans inversions per aconseguir que la nova ciutat lluís al nivell de les principals capitals europees.

El Fort Pienc. La zona habitada del Fort Pienc se cenyia al voltant de les antigues carreteres de Ribes i d’Horta. L’Eixample hi va arribar de forma tardana, després de l’Exposició del 1929. A diferència de la resta de l’Eixample, a la zona hi ha només uns pocs edificis d’habitatges modernistes al passeig de Sant Joan, però alguns de tipus industrial significatius, com l’Estació del Nord i la Central Catalana d’Electricitat.

La Nova Esquerra de l’Eixample. La Nova Esquerra de l’Eixample era una zona perifèrica que va acollir fàbriques, l’Escorxador, la Model o una plaça de toros. A partir del 1929 viurà un ràpid creixement, amb motiu de l’Exposició Internacional de i de la necessitat de connectar Barcelona amb la muntanya de Montjuïc a través de la Gran Via i de l’eix Josep Tarradellas Tarragona, que cauran les últimes barreres i l’Eixample ocuparà de forma decidida aquell territori.

La Sagrada Família. El barri de la Sagrada Família és un espai dens, bigarrat i amb pocs espais verds, molt diferent del que mostren les fotografies de finals del segle XIX, en què la incipient Sagrada Família se'ns apareix solitària, envoltada de camps i algunes construccions escadusseres.

Sant Antoni. El barri de Sant Antoni, desenvolupat al voltant del mercat bastit a partir de 1882, ha conservat una forta personalitat i un ambient genuïnament popular i comercial. Amb forma de sageta, està parcialment travessat per un atípic carrer que talla la trama Cerdà en diagonal. És l'avinguda de Mistral, urbanitzada amb motiu de l'Exposició Internacional de 1929 sobre el traçat de l'antiga carretera de França.

I a més:

Espais i elements emblemàtics

UN BARRI DE PASSATGES

La Sagrada Família és un dels barris que té més passatges, fins a dinou. La majoria són carrerons sense sortida a les voreres dels quals s'alineen casetes senzilles i, en alguns casos, tallers i garatges. Els habitatges acollien a famílies de treballadors de les indústries que hi havia a la zona i que no podien accedir a una casa en un

carrer principal. El **PASSATGE DE TORRES**, per exemple, està format per una vintena de construccions, gairebé idèntiques, de planta baixa i terrat, i, per la banda del carrer de la Marina, queda obstruït per un bloc de grans dimensions. El **PASSATGE DE VILARET** és un vial atípic, ja que talla dues illes de cases en diagonal, entre els carrers de Provença i de València. ♦

ELS FANALS DE PERE FALQUÉS

L'arquitecte municipal Pere Falqués va dissenyar el 1906 un dels elements del mobiliari urbà més afortunats que s'han posat mai a Barcelona. Els seus bancs fanals del passeig de Gràcia s'agermanen amb l'arquitectura modernista gràcies a la base recoberta de

trencadís i a l'estructura de ferro forjat, amb formes vegetals i rematada amb l'escut de Barcelona, que sosté els fanals, que originàriament funcionaven a gas. Una desafortunada reforma del passeig, als anys setanta, va estrènyer l'amplada dels dos passejos laterals i va restar presència als fanals. ♦

Mapes i fotografies:

Establiments destacables

CAFÈ TARANNÀ

Aquest cafè va obrir el 2012, impulsat per un jove Josechu Navarro després de perdre la feina i, en menys d'un any, s'ha convertit en un èxit. Tarannà (Viladomat, 27) és un petit cafè cultural que programa exposicions de format minimalista, *showrooms* i recitals poètics. El local està decorat amb molt de gust amb mobiliari reciclat, té una carta que inclou esmorzars, dinars i sopars, i és freqüentat per una clientela jove i divertida. De vegades costa trobar-hi taula. ♦

Els autors

Gabriel Pernau (1964) ha treballat a *El Periódico*, *Récord*, *Diari de Barcelona* i *Barcelona Metròpoli Mediterrània*. És autor de *Descobrint Montilla* (2010), *Per terres d'Al·là* (2006), *RACC*, *Cent anys de passió* (2006), *Barcelona amb bicicleta* (2005), *Barcelona i el cotxe* (2001), *A la Xina amb bicicleta* (1997) i *El somni català* (1995).

Frederic Camallonga (1965) ha treballat a la revista *Ajoblanco* i al *Diari de Barcelona*. Especialitzat en arquitectura i paisatge, és autor gràfic de les col·leccions *Mirall de Catalunya: Barcelona, Lleida, Girona* (2005-2007), *Picture Guidebooks: Toledo, Madrid, Valencia, Barcelona, La Coruña i Santiago* (2001-2004), entre d'altres.

Fitxa tècnica

Títol: *Eixample*

Autors: Gabriel Pernau i Frederic Camallonga

Col·lecció: Barcelona barri a barri, 9

Pàgines: 120

Nombre d'il·lustracions: 112

Format: 12 x 22,5 cm

Preu: 13,90 euros

ISBN: 978-84-9034-228-2

PREMSA COSSETÀNIA 977602591 / cossetania@cossetania.com